

Faktencheck Mpox

Informacije o simptomima, prevenciji, u slučaju sumnje i nakon potvrđivanja infekcije

U maju 2022, slučajevi Mpox-a (ranije majmunskih boginja, odnosno na engleskom „monkeypox“) su se prvi put pojavili u Austriji. Epidemija je povezana sa globalnom pojavom epidemije koju je SZO klasifikovala „Public Health Emergency of International Concern“ (PHEIC) - Vanredna situacija za javno zdravlje od međunarodnog značaja.

Ako imate simptome, posebno nakon visokorizičnih kontakata, obratite se svojoj lekarki ili svom lekaru ili pozovite zdravstvenu liniju 1450!

Mpox je bolest koja se mora prijaviti.

Zašto se majmunске boginje sada nazivaju Mpox?

SZO je 28. novembra 2022. preporučila preimenovanje engleskog izraza „monkeypox“ u „mpox“ kako bi se suprotstavio rasizmu i stigmatizaciji. BMSGPK sledi preporuku i od sada bolest naziva Mpox. U prelaznoj fazi koristi se izraz Mpox (majmunске boginje).

[Link za saopštenje SZO](#)

Šta je Mpox?

Mpox (engleski: mpox) je zarazna bolest prouzrokovana Mpox virusom (MPXV).

Kako se prenosi Mpox?

- Naročito putem direktnog, bliskog kontakta sa osipom, plikovima ili bubuljicama bolesnih osoba, npr.
 - Poljupci
 - Zagrljaji
 - Milovanje
 - Seks
- Kontakt sa korišćenim predmetima, npr.:
 - Peškiri
 - Posteljina
 - Odeća
 - Posuđe
 - Seks igračke
- Kapljične infekcije, npr.:
 - duži razgovori sa malom distancom

U slučaju bliskog kontakta (uključujući seksualni kontakt) sa bolesnim ljudima, verovatnoća prenošenja je velika. Sadržaj plikova je veoma zarazan.

Koje simptome prouzrokuje Mpox?

Simptomi se javljaju 5 do 21 dan nakon kontakta sa bolesnom osobom, ali se u pandemiji 2022. godine primećuju i nakon kraćeg perioda inkubacije od 2 do 4 dana.

- U početku se mogu javiti opšti simptomi bolesti:
 - Temperatura, drhtavica, iscrpljenost
 - Bolovi: glava, leđa, mišići
 - Otok limfnih čvorova
- Karakteristične su promene na koži:
 - Osip: mrlje, plikovi, bubuljice
 - može se pojaviti po celom telu, uključujući i sluzokožu, i izazvati jak bol
 - U trenutnoj epidemiji često u genitalnom ili analnom području
 - Kasnije se formiraju kraste i otpadaju
 - Link sa primerom slika: <https://www.ecdc.europa.eu/en/monkeypox/images-monkeypox-lesions>

Zarazni ste dok sve kraste ne otpadnu i sve promene na koži ne zacele (obično 2-4 nedelje).

Koliko je opasan Mpox?

- U normalnim okolnostima, simptomi nestaju sami nakon nekoliko nedelja. Većina slučajeva u epidemiji 2022. su blagi do umereni.
- U izuzetnim slučajevima, tok bolesti može biti težak, pa čak i fatalan:
 - Dodatne infekcije kože
 - Zapaljenje srčanog mišića
 - Zapaljenje mozga
 - Zapaljenje pluća
 - upala oka sa trajnim oštećenjem oka
- Sledeće grupe ljudi imaju povećan rizik od teškog toka Mpox-a:
 - Novorođenčad i deca (mlađi od 7 godina)
 - Trudnice
 - Osobe sa slabim imunitetom

Kako mogu da sprečim Mpox?

- Strogo obratite pažnju na higijenu
- Nemojte biti u bliskom kontaktu sa bolesnim osobama
- Nemojte biti u kontaktu sa predmetima koje koristi bolesna osoba
- Izbegavajte česte promene partnera i/ili anonimne seksualne kontakte

Kondomi ne pružaju dovoljnu zaštitu kod seksualnog kontakta. Bliski (kožni) kontakt (uključujući seksualni kontakt) je dovoljan za prenošenje virusa!

Šta da radim ako posumnjam na Mpox?

Kontrolna lista: Da li se jedno ili više od sledećeg odnosi na mene?

- Da li imam poteškoća?

- Da li sam bio u bliskom kontaktu sa nekim kome je dijagnostikovano Mpox?
- Da li sam imao mnogo bliskih kontakata u poslednjih 21 dan?
 - Takođe seksualnih kontakata?
 - Pre svega sa nepoznatim osobama?
- Da li sam bio na mestu gde se pojavio Mpox?

Ako je ovo tačno:

- Strogo izbegavajte dalji kontakt i obezbedite dobru higijenu
- Kontaktirajte lekarku ili lekara ili telefonsku liniju 1450
- Konsultujte se sa lekarkom ili lekarom
 - Blagovremeno se telefonski prijavite!

Bio sam u kontaktu sa osobom koja je imala Mpox. Šta da radim?

- Strogo izbegavajte bliski kontakt
 - Posebno za rizične grupe
- Obratite pažnju na higijenu
- Pozovite zdravstvenu liniju 1450
 - Pripremite informacije o svojim simptomima, svim prethodnim vakcinacijama protiv malih boginja i o poslednjem kontaktu sa bolesnom osobom
- Kontakt osobe mogu i dalje da se vakcinišu nakon kontakta, vakcinacija treba da se obavi najranije 4 dana nakon kontakta, a preporučljivo je najkasnije u roku od 14 dana
 - Lokalne zdravstvene vlasti imaju detaljne informacije o tome
- U slučaju poteškoća, obratite se lekaru ili lekarki

Šta da radim ako imam potvrđenu bolest Mpox?

- Zvanična izolacija, u pojedinačnim slučajevima ograničenja saobraćaja, do zarastanja svih kožnih lezija:
 - Lekarski pregled potvrđuje da su sve promene na koži zarasle
 - Strogo izbegavajte bilo kakav fizički kontakt sa drugim ljudima
 - Ako u domaćinstvu ima nekoliko ljudi, pobrinite se da ostanete u svojoj sobi, u idealnom slučaju koristite svoj toalet i kupatilo
 - Ne delite kućne predmete, peškire, posteljinu sa drugim osobama

- Obaveštenje o kontakt osobama zdravstvenim organima:
 - (bliski) kontakti u poslednjih 21 dan
 - Kontakt osobe se mogu vakcinisati nakon kontakta
- Medicinska nega:
 - Ako se vaše zdravstveno stanje pogorša, obratite se zdravstvenoj liniji 1450 ili svom lekaru

Šta da radim nakon što se završi zvanična izolacija?

- Očistite i dezinfikujte korišćene stambene prostorije
 - Precizno uputstvo možete pronaći u „[Preporuke za pacijente i članove domaćinstva za završno čišćenje i dezinfekciju u slučaju potvrđene infekcije virusom Mpox \(majmunske boginje\) \(MPXV\)](#)“
- Seksualni odnos treba praktikovati zaštićeno još 12 nedelja (kondom)

Kako da dobijem vakcinu protiv Mpox-a?

U Austriji je trenutno dostupan ograničen broj vakcina protiv Mpox-a. Sledeće osobe se mogu vakcinisati:

- Preventivna vakcinacija dostupna je zdravstvenim određenim radnicima sa visokim rizikom od infekcije, kao i osobama sa ličnim rizičnim ponašanjem, odnosno osobama koje često menjaju seksualne partnere, posebno muškarcima sa istopolnim partnerima.
- U slučaju kontakta sa osobom koja boluje od Mpox-a, vakcinacija je dostupna i nakon izlaganja, odnosno nakon kontakta: Kontakt osobe bi idealno trebalo da budu vakcinisane u roku od 4 dana, najviše 14 dana nakon kontakta („vakcinacija nakon izlaganja“)..

Gde mogu da se vakcinišem?

- Vakcinaciju organizuju zdravstvene vlasti
- Ako ste kontakt ili osoba u riziku, obratite se svom lokalnom zdravstvenom organu

Gde mogu da se testiram?

- Ako se sumnja na Mpox infekciju, dalje razjašnjenje sprovodi lekar
 - Obavezna je prethodna telefonska prijava [pogledajte takođe: Šta da radim ako posumnjam na Mpox?]

Gde mogu pronaći više informacija o Mpox-u?

- Austrija
 - [Mpox \(majmunske boginje\) \(sozialministerium.at\)](https://sozialministerium.at)
 - [Mpox \(majmunske boginje\) - AGES](#)
 - [Znanje umesto predrasuda – majmunske boginje – Aids Hilfe Wien](#)
- Evropa
 - [Mpox \(majmunske boginje\) \(europa.eu\)](https://europa.eu)
 - [Joint ECDC-WHO Regional Office for Europe Mpox Surveillance Bulletin \(europa.eu\)](#)
 - [RKI - Zarazne bolesti A-Z – Mpox/majmunske boginje](#)
 - [UK-Mpox \(monkeypox\): background information](#)
- Svet
 - [Mpox \(monkeypox\) outbreak 2022 - Global \(who.int\)](https://www.who.int)
 - [Mpox | Poxvirus | CDC](#)
- Kontaktirajte lekara ili lekarku
 - 1450
 - [„Posete lekaru“ \(aerztekammer.at\)](https://aerztekammer.at)